

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XVI. De modo perveniendi ad mystica Theologia contemplationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAP V T XV.

Exponuntur breviter quatuor modi, in quibus, secundum diversas sententias, quid sit mystica Theologia declaratur.

PRIMUS est Mysticorum Theologorum, qui mysticam Theologiam in affectus unione Confundat DEO immediata constituant, de quo tendit supra ex D. Bonaventura, ex Henrico de Palma, & Antonio

Spilim. Secundus modus eorum, qui ponunt mysticam Theologiam in caliginosa illa ac sublimi fovea DEI contemplatione, caulata ex unione experimentalis animae cum DEO. Nam ut supra diximus, duplex est caligo illa divina: una qua unitatem illam frutivam animae cum DEO antecedens, hanc altera qua divinam illam unionem & amplexum consequitur, secundum quod D. Dionysius dicit terc. lib. 1. de mystica Theolog. quod unio ita est effectus, ut vera cognitionis. De hac etiam latius diximus in Cap. precedentem.

Tertius modus, qui forsan haud molitus diffinis præcedens: Docet, mysticam Theologiam esse DEI filia psum & manifestacionem, quo DEUS objectivè & immediate, obscurè tamen, intellectui purgatissimo unitur media specie creatura, & voluntati realiter & objective, non aliter ac in gloria in ratione summi boni conjungitur, utius superiori Cap. diximus.

Quarto modo exponit potest mystica hæc Theologia, si dicamus, quod in illa caligine, medio sapientiae dono, anima vel ex vehementia lucis seu contemplationis, vel aliquid ex amoris violentia in illud immensum ac caliginosum Divinitatis pelagus, intimo amoris nexo DEO unita, unione in qua à charitatis habitu proveniente, secundum quam qui DEUM diligunt, in eo manet & DEUS in eo, non tamen unione immediata & fructiva rapiatur. Sed tres priores dicendi modi magis ad veritatem accedunt.

CAP V T XVI.

De modo perveniendi ad mystica Theologia contemplationem.

MIRA sunt planè, quæ de mystica Theologia contemplatione haecenus elucidavimus; restat jam, ut viam & modum ad tam insigne cum DEO conjunctionem & altissimum perfectionem perveniendi breviter ostendamus. In qua re aliorum potius Doctorum decrevit ferre sententias, quæ stabilire propriam.

Sanctus Bonaventura in Tractat. de mystica via Theol. aspirationum, quas actus analogicos ipse dicit, exercitio ita animam ad DEI mysticam unionem erigi docet, ut illud ceteris omnibus exercit. Munitus anteponat; quare illud miris laudibus celebratur. Habet enim hoc Angelicum exercitium mentem egregiam stimulandi vim, & divinam amittit spiritus humanum urendi, ut hoc unum altarum virorum studi studio conjunctum, ad mystica Theologiae perfectionem & puritatem facile perducatur. & Iusti Doctores tradiderunt: quæ quia potius ad Misticam Theologiam, prout comprehendit uerionem nostræ voluntatis cum DEO, quæ scilicet ut contemplationem, prout in actu intellectus mysti-

Theo-

Opus

Vid. Jo. an. à JESU
Maria
cap. 4.
myst.
Theol.
Philip. à SS. Trin.
disc. pro
œcum. a. 5
fue Theol.
myst.
Balthas.
& Jo-
seph à
JESU Ma-
ria supra
citicatos.

Jam autem ex dictis patere potest decisio illius tam controversiarum questionis, de qua etiam superius diximus. An contingat voluntatem progrederi ultra intellectus cognitionem. Contingit quippe nam licet praeterea actus intellectus, voluntas ramen intellectum gustu & experientia transibit, & subtili sapore maius quiddam percipit, quam dicitur intellectus. Unde D. Thomas sapienter docuit 1. 2. quæst. 27. art. 2. ad 2. voluntatem magis posse DEUM amare, quam intellectus cognoscere. Quare in illo gradu intentionis, in quo voluntas praecellit intellectum, DEO unitur, ac illum degustat in altiori gradu, ad quem intellectus non potest assurgere, sed potius ad intellectum ex prægustata unione cum DEO voluntatis perfectior ac magis sapida de DEO notitia derivatur. Quod exemplo hoc explanari solet.

Evenire quippe solet, ut conditi cibi nidore sensu percepto, quis judicet sapidum esse cibum, ac proinde acceptum avidius edat, ubi plerumque majorem quam cogitaverat saporem & appetitus irritamentum offendit. Unde saporis experimento convictus intellectus, proprioretate perfectiore illius cibi notitiam parit. Ecce cognitionis ordo. Gustus enim præcedit cibi illius notitiam perfectiore, sicut imperfectam, quæ ante ejus degustationem præcesserat, subsequatur. In hunc ergo fermè modum intellectus in caligine existens, divino etiam lumine perfusus, DEI incomprehensibilitatem, majestatem, Divinitatemque cognoscit, ac quodammodo ejus suavitatem odoratur. Sed haec cognitio fermè speculative vocatur. At cum voluntas DEO adhæret, ac mystico contactu, gustu percipit, attingit, & amplifica ut, tunc ex illa experimentali notitia voluntatis per amoris unitivam amplexum habita, perfectior ac clarior affulget intellectui, qui inferius remanserat, DEI cognitio, multò certior ac nobilior, quam per alias doctri-
nas universas.

consistit, in illum locum a nobis erant rejicienda.

De illis igitur dispositionibus disseramus, quae immediatis ad contemplationem mysticam immixtum, de quibus praeclarè inter alios Dionyssius Carthusianus articulo nono *Mysticae Theologie*, & in Tractatu de fonte lucis, articulo 14. de vera ad mysticam Theologiam dispositione scribit: *Cum prealta DEI contemplatio amarosa & mystica, qua & raptum facit, adegit animam nobilissima atque altissima spiritualissima ac divinissima operatio hominis, ad ipsam exigunt praecipua abstracionis ab exterioribus, ac summa recollectione ejus in se, & simplificatio sui in DEO parissima, quatenus nullo modo affectu, nulla consideratione circa creaturam, nulla occupazione distractiva impeditatur, aut retrahatur a summo & increato objecto.* Itaque ad hanc unitram sapientiam mysticam contemplationem uno modo pertinet homo seipsum excitandus ad disponendo eam per abstractionem praesentam, per recollectionem & simplificationem per orationem & meditationem, atque considerationem eorum, que divina dilectionis servorum magis provocare ac patere solent in animo, donec apex voluntatis validè accendatur, ac pure affectetur in DEO, sicut vertex intelligentiae de super illustretur ad contemplandum modo praetato.

Denique hunc modum ejusque practicam D. Dionyssius primo *Mystice Theologie* docens capitulo. Tu, inquit, Timothee chartophore, intentissima contundis specieculis mysticis exercitatione, & sensus lingue, & intellectu operationes, & sensitiva & intelligibilia omnia, & que non sunt & que sunt omnia, ut illi jungantur, qui super omnem substantiam, omnemque scientiam est, pro viribus tecum summe tende. Et ecce illa.

Alo modo ad contemplationem istam pertinens homino absque suo conamine ac preparatione praedita, dum scilicet misericordissime defaper preventus, atque divinitus fortiter illustratur, valide inflammatur, gratiosissime praecupatur, ac mirabiliter nimis perstringitur; in tantum, ut etiam resistere nequeat: & quamvis velit, non posse effugere gratia predominante ipse natura non violenter, sed convenientissime. Et primus modus solerit esse laboriosus, hic vero est facilissimus. Hinc beatus ait Bernardus: Quidam trabuntur, qui dicere possunt. Xtra me posse. Alii dicunt, qui ducuntur. Introduxit me Rex in cellam vinarium. At in rapuntur. Et primi quidem felices, qui in patientia sua possident animos suas: secundi feliciores, quia ex voluntate sua Domino confitentur; tertii felicissimi, qui in profundiis iura DEI misericordia, quas quotidie sepius a se amittit, perire, in divinitate glorie in spiritu ardore rapuntur, qui ipso renum ac sensuum usu, non ascensorius gradibus, sed in optimis exceptibus arolare incurvantur per supersubtantiam Deum alijs enim solent.

Demum idem Dionyssius proxim ad hanc nobilissimam contemplationem pervenienti pie- nius lib. de laude vita solitaria cap. 36. tradidit, quae est aliquid longa, quia magna utilitate caret, huic etiam Libro inserviat.

Praxis perveniente ad contemplationem Theologia mystica, ex Carthusiano.

MENTI igitur taliter reformati (qui enim de his, qui virtus expurgari, passim omnibus subjugatis, parandis virtutibus operam ponunt) ac initia speciei splendidi fulgide & ornata, tons opulentia, munificentia & dilectionis perutas infinitae, DEUS gloriosus, naturaliter bonus, essentialem plus, incomparabilemque magnificus atque beneficus ostendet per donum sapientiae, per

illuminatissimam fidem, per illustrationem theoreticam scriptam & infinitos taurum divitiarum, id est, perfectionum thesauros, omnem incircumscriptam eminenciam, plenitudinem, invenientiam loci aeternae super purissime bonitatis, & veritatis, ac superluminisime unitatis, increatae felicitatis & gloriae, super splendidissima pulchritudinis, interminabilis ueritatis, illuminata sapientiae, omnipotente, pietatis, justitiae, ac superluminis sapientiae, amicitiae, graciolitatis, & convenientiae.

Itaque mens purgata, contemplativa, ac fervida, sic deuper illustrata elevabitur super se, & contemplabitur Dominum DEUM suum tam infinitum perfectum, & tam perfectè ac perfectione infinitum, tam pure ac naturaliter bonum, tam summè & profus incomparabiliter affabilem, & superamabilem, & superdesiderabilissimum, tam infinito dulcissimum, terrenissime gratiosum, & supergratiolissimum convenientem, tenuum, acceptum, tam gloriosè & infinitè beatum, & superbeatissime gloriosum, tam interius inabiliter sapientem, omnipotenter, beatignum, justum, dignum, nobilem, honorandum. Cumque DEUS excellus & benedictus sit in seipso summè & absolute penitus simplex, ut puta purus actus, separatissima forma, omnia formans, nihil informans, in quo non est materia limitans, nec potentia limitans contrahens, nec differentia finiens seu coartans; conitas quod omnia ista jam tacta, & cetera divina essentiae attributa, sive in super gloriosissimo DEO realiter idem & substantialiter unum simplicissimum esse, in se omnino perfectum ac infinitum, independens, aeternum, ideale, ac separatum, in quo cum omnimoda identitatem, absque omni compositione & additione, est omnium bonorum, & pulchrorum, ac desiderabilium infinita potestio.

Cumque mentaliter elevata, ac DEO contemplative intenta, conspexit DEUM in omniperfectione, lantitatem, & gloriam esse tam infinitum, & per consequens profus omnimenti humanae ac viatrici simo etiam omni menti Angelorum & ac beatarum incomprehensibilem atque infinitum, trancendentem ac superantem omnem mentis creaturam capacitem; unitur, & intenta est DEO tamquam profus ignoto, quantum ad id quod est: ictque cognoscit quod universa, quæ DEO adscribimus, convenienter ei per modum infinitè eminentiorem & perfectiorem, quam nos capere & intelligere in via hac valeamus. Id est dicit ea vetus austeri & negari de DEO, quam convenienter eidem; quia videlicet non competit ei per modum nobis notum, ac comprehensibilem, sed inaccessibiliter inenarrabiliterque subtiliorum.

Et hoc D. Dionyssius vocat initia caliginem, id est, superlucidissimam in se, sed nobis ignoram, & incomprehensibilem Dei claritatem, plenitudinem, regnemque lucis & veritatis, ac sapientia Dei profus immanitatem & fieri in ignorantia DEI, & per invisibilitem & incomprehensibilitatem nostram videare atque cognoscere, hoc est, intelligere ipsum omnino invisibilem & incomprehensibilem esse. Et ictus si quis stet in litore totius oceanus, hoc est, oceanum ipsum ei videare, videre le non posse illud totum visu attingere, metiri, sumere. Et ictus si quis in ipsam solis lucem in sole formaliter existentem suam defigat visum, hoc est, ei lucem illam conspicere, conspicere se non posse eam in sua virtute & puritate oculis reverberatis conspicere. Sic igitur contemplatio

D.

Dominum DEUM nostrum, & interiore ments oculum figamus in ipsum, cum omni humilitate, reverentia, & amore, absque audaci & curioso scruinio, & intueamur quod ipse est esse purum, simplicissimum, incircumscripsum, bonitas infinita, veritas increata, unitas lumina, super beatissima vita, sapientia proflua immena, virtus omnipotens, superlibertima quoque voluntas, pulchritudo separata & interminata, dulcedo illimitata, sive de ceteris perfectionibus ejus.

In horum contemplatione inflammetur cor nostrum, & divini amoris ardore totaliter succendatur, sive que DEO profundi unitatur, ac abdite, tamquam ignoto, lucide pariter & obsecrare ferventissime infigatur, quod magnus Dionysius mysticam nominat Theologiam, quae fertur secreta & ferventissima mentis cum DEO locutio, ad quam sincerissima charita aestuantissimum desiderium introduxit.

In hac contemplatione lumine divino menti contemplativa clarius insulgente, charitatis quoque ardore valenter predominante, mens ipsa paulatim per admirationem maiestatis ac serenitatis DEI altissimi defluit ac deficit a seipso, atque in divitis rapitur gloria DEI omnipotentis, & in Deitatis pelagus absorbetur, in abyssum luminis sempiterni demersa: acigne amoris Seraphici quibus a

Traduntur variis modis, semper eternam & quasi deglumente, in superdilectissimum DEUM verum transit, omnino alienata a se, & obdormit in dilectione, dulciterque requiescit in pace in idipsum, translata a rei tumultu ad gaudia interna ex excelsum silenti, ad letissimum & tranquillissimum diem, ad superpuissimi luminis regionem, ubi a suo superbissimo Creatore dignatus sum amplexatur, deosculatur, exhilaratur, ungitur, secundatur, & de sua acceptatione protunc certificatur, ac ea quae Fidei sunt, certissima acie intuetur.

Ipsa quoque e converso sponsum illum coelestem brachii charitatis amplectitur & adstringit, atque in superbeatissima Trinitatis mutuo nexo, amore, & oculo se medianum invenit. Eodem quippe nexo, amore, & osculo, quo superadorandæ & superglorificandæ tres Personæ se invicem mutuo diligunt, stringunt & amplexantur: universos quoque predilectionis pariter amant & complectantur, &ernaliter utique invariabiliter que omnino (quamvis viatoribus hoc non pandant, nisi quibusdam, ut placet) modo nunc tacto, aut alio.

Insuper ad contemplationem hujusmodi pertinet viator interdum ex creaturarum considera-

tione: quoniam quidquid perfectionis, emabilitatis, dulcedinis, pulchritudinis, sapientie, potestatis, & glorie inest effectibus & creatis divinis & imperiis, incomparabili & superpotestam illino convenit Creatori simplicissime & perfecte, cum excellenti penitus infinita.

Eminens vero perteget mens ad contemplationem hanc per anagogicam illustrationem, & pure intelligibiles formas, per supernaturalem & divinam charitatem, per sapientiam unitivam, charitatem flaminigeram, & Fidem rationibus credendorum, purificaque mens intelligentia decoratam.

Præterea nonnunquam mens absque suo conatu improvise repente ad contemplationem hanc, & mysticam Theologiam inturum, raptum & elevatum cievatur, pietate DEI imminentem per prævenientem præstringentemque gratiam misericordissime eam præveniente, ipsumque apicum affectiva, & verticem intellective potentie immensam tangentem, illuminante, & inflammante tam validem, ut imbecillis creatura confitit, & qualis instantaneè defluat, & deficit a seipso, & superesse mirabiliter ac gratiofissime transuerit, in tantum, ut non queat (quamvis velit) teniri, ut pura libertate arbitrii, jam quasi ad horam suspensa atque sopita. Et haec est vere pia ac felix prostratio, qua mens creata Omnipotenti succumbit, & super grandissimo vincitur Iponso, cuius amicitia, complacientia, pulchritudine, & amore profus dejectur, irreluctabiliter supradatur, non violenter opprimitur, sed suavissime ac proflua amorem alicuit, fructusque conjugatur, intimè sociatur: idque tam diu, quoque placuerit sponso eum dimittere, ac sibi ipsi remittere. Quælibet res ita, præ solio clarior cernit propria imperfectionem, defectuositatem, & calamitatem, ineffabilem quoque sponsi æterni circa le charitatem, dignationem, & pietatem: ideo diligenter ministrare puris conversari, gratiosi repetiri, ut ad degustatos amplexus aptior fave, & complacientior sponso.

Interdum autem ad contemplationem hanc mysticam perducitur anima mundi ac amoris ascensionis gradibus, ipsa se præparare per abstractionem à materialibus rebus, & per elevationem theoreticam, per sinceram orationem, ad elevissimumque puræ dilectionis affectum, prout hoc primo capitulo mysticæ Theologie, ac deinceps ibidem docet Seraphicus ac illuminatissimus Dionysius ille.

DE